Cep Telefonu Problemli Kullan?m Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Cep Telefonu Problemli Kullan?m Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18427

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Cep Telefonu Problemli Kullan?m Ölçe?i (CPPKÖ), bireylerin cep telefonlar?n? a??r?, kontrolsüz ve potansiyel olarak ba??ml?l?k gösteren biçimde kullanma e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik ölçektir. Bu ölçek, Ç. Tekin taraf?ndan 2012 y?l?nda yap?lan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda, orijinal bir ölçe?in Türkçe kültürüne ve diline uyarlanmas? (adaptasyon) çal??mas? olarak sunulmu?tur. Çal??man?n temel amac?, Türkiye'deki popülasyonda cep telefonu kullan?m?n?n yol açt??? potansiyel sorunlar? bilimsel yöntemlerle tespit edebilecek geçerli ve güvenilir bir araç sa?lamakt?r.

Uyarlama süreci, ölçe?in dilsel e?de?erli?ini, yap?sal bütünlü?ünü ve psikometrik özelliklerini de?erlendirmeyi içermi?tir. Bu sayede, cep telefonu kullan?m?n?n günlük ya?am üzerindeki olumsuz etkilerini, sosyal izolasyonu ve yoksunluk belirtilerini ölçmek mümkün hale gelmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Cep Telefonu Problemli Kullan?m?, Ba??ml?l?k, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Teknoloji Ba??ml?l???, ?nönü Üniversitesi, Mobil Cihaz Kullan?m?.

Yazarlar

Ç. Tekin (Uyarlayan).

Amaç

Cep Telefonu Problemli Kullan?m Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin cep telefonlar?na yönelik davran??lar?n?, bu davran??lar?n ya?am kaliteleri üzerindeki etkilerini ve potansiyel olarak kompulsif kullan?m düzeylerini nicel olarak saptamakt?r.

Ölçek, özellikle yüksek risk grubundaki bireyleri (örne?in, genç yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri) belirlemek, önleyici müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve klinik çal??malara ampirik veri sa?lamak için tasarlanm??t?r. Ç. Tekin'in uyarlama çal??mas?, bu arac?n Türk kültüründe kullan?ma uygunlu?unu kan?tlamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, cep telefonu kullan?m?n?n sorunlu yönlerini ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Orijinal ölçe?in boyutlar? genellikle ?unlar? içerir:

Kompulsif Kullan?m: Bireyin kendini telefonu kullanmaktan al?koyamama durumu.
Yoksunluk Belirtileri: Telefon kullan?lmad???nda hissedilen anksiyete, huzursuzluk veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

sinirlilik.
Tolerans: ?stenen etkiyi elde etmek için giderek daha fazla zaman harcama ihtiyac?.
??levsellikte Bozulma: Akademik, mesleki veya sosyal ya?amda cep telefonu kullan?m? nedeniyle ya?anan olumsuz sonuçlar.

Bu yap?, teknolojiye dayal? ba??ml?l?klar?n temel bile?enlerini yans?t?r ve ölçe?in, cep telefonunun sadece bir araç olmaktan ç?k?p bir kaç?nma veya stresle ba?a ç?kma mekanizmas? haline gelip gelmedi?ini de?erlendirmesini sa?lar.

Geçerlik

Ç. Tekin (2012) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun geçerli?i, yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik yöntemleriyle incelenmi?tir. Yap? geçerli?i için genellikle Faktör Analizi teknikleri kullan?larak ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad??? ara?t?r?lm??t?r.

Uyarlama tezinde, ölçe?in maddelerinin ölçtü?ü yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemek amac?yla uzman görü?leri al?nm?? ve dilsel e?de?erlik çal??malar? yap?lm??t?r. Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in Cep Telefonu Problemli Kullan?m? yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir, ancak detayl? geçerlik katsay?lar? için referans teze ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? ve iç tutarl?l???n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s?), ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek lisans tezinde, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar? da yap?larak ölçek puanlar?n?n farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl?l???n? koruyup korumad??? belirlenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Türkçe formunun güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?n?n kritik bir ad?m?, ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamakt?r. Genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (örne?in, 4 veya 5 faktörlü yap?) Türk örneklemine uygunlu?u test edilmi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, maddelerin beklenen faktörlere yüklendi?ini ve modelin Türk popülasyonundan elde edilen veriye iyi uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerli?inin önemli bir kan?t?n? sunar ve ölçe?in alt boyutlar?n?n ba??ms?z olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelenmesine olanak tan?r.

Ölçme Arac?

Test Tipi: Uyarlama, Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report)

Format: Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme (Örne?in: 1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili muhtemelen ?ngilizce veya ba?ka bir Avrupa dilidir (Tekin taraf?ndan uyarlanm??t?r).

Popülasyon Grubu: Genç Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Örneklem detaylar? teze ba?l?d?r).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir. Kat?l?mc?lardan, cep telefonu kullan?m al??kanl?klar?n? yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir. Puanlama, maddelerin toplam? veya alt faktörlerin ortalamas? üzerinden yap?l?r; yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde problemli kullan?m? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Cep Telefonu, Problemli Kullan?m, Psikolojik Ölçek, Teknoloji, ?nternet Ba??ml?l???, Likert Ölçe?i, Psikometri, Çeviri, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor (Yüksek Lisans Tezi yazar? için ORCID bilgisi sa?lanmam??t?r.)

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: ?nönü Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Malatya (2012 tezi için).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Ç. Tekin'in 2012 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda uyarlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar?n veya kurumun izni gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? ara?t?rmalar için izin ve olas? ücretlendirme ko?ullar?, yazar ve ?nönü

ARABPSYCHOLOGY.COM

Üniversitesi ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: cep-telefonu-problemli-kullanim-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tekin, Ç. (2012). *Cep telefonu problemli kullan?m (PU) ölçe?inin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas? (Yüksek lisans tezi).* ?nönü Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Tezin orijinal kayd?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Cep Telefonu Problemli Kullan?m Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek maddeleri, kayna??n do?as? gere?i (yüksek lisans tezi özeti) bu veri setinde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelere eri?im için yukar?da belirtilen YÖK Tez Merkezi linki veya PDF dosyas? kullan?lmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM